

Полторак А. Б.,

здобувачка вищої освіти Навчально-наукового інституту права та соціального менеджменту, Донецький державний університет внутрішніх справ

(м. Кропивницький, Україна)

Науковий керівник:

Куракін О. М.,

доктор юридичних наук, професор, професор кафедри державно-правових дисциплін Навчально-наукового інституту права та соціального менеджменту, Донецький державний університет внутрішніх справ

(м. Кропивницький, Україна)

ІННОВАЦІЇ У СЛУЖБОВО-БОЙОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ: ТЕХНОЛОГІЇ, УПРАВЛІННЯ, ВЗАЄМОДІЯ

Сучасна службово-бойова діяльність військових формувань України зазнає інтенсивних трансформацій під впливом змін у характері ведення бойових дій, поширення високотехнологічного озброєння, розвитку цифрових систем та необхідності адаптації до нових форм загроз. Масштабна зовнішня збройна агресія спричинила різке зростання ролі інновацій як у технічній сфері, так і в організації управління, підготовці особового складу та міжвідомчій взаємодії. Інноваційність стала критично важливим чинником збереження боєздатності, прискорення темпів ухвалення рішень і підвищення ефективності оборонних операцій, а також формування нових підходів до планування та виконання завдань у секторі безпеки і оборони [1, с. 123].

Одним із ключових напрямів інноваційного розвитку стала поява та широке впровадження безпілотних авіаційних систем різного класу, які сьогодні виконують більшість завдань тактичного рівня — від розвідки й спостереження до коригування артилерії та точкових ударів. Саме масове застосування FPV-дронів стало тим фактором, який змінив традиційні підходи до штурмових і оборонних дій, адже дозволяє завдавати ураження з високою точністю без участі великої кількості живої сили. Паралельно з розвитком ударних дронів удосконалюються системи радіоелектронної боротьби, сучасні засоби захищеного зв'язку, цифрові радіостанції та програмні рішення для управління підрозділами в режимі реального часу. Важливу роль відіграють також платформи ситуаційної обізнаності, які об'єднують дані з дронів, супутників, бойових сенсорів, розвідувальних груп і дозволяють оперативно

оновлювати тактичну картину. Це суттєво скорочує час між виявленням цілей і їх ураженням та забезпечує точніше використання ресурсів. Значною інновацією стала і цифровізація військової підготовки: симуляційні комплекси, VR- та AR-тренажери, інтерактивні модулі з моделюванням бойових дій забезпечують безпечно, економне й ефективно навчання бійців у різноманітних сценаріях [2 с.224].

Зміни у технологіях супроводжуються трансформацією системи управління. Сучасні операції неможливі без децентралізованого, адаптивного управління, у якому тактичні командири отримують ширші повноваження. Такий підхід відповідає стандартам НАТО, де наголос робиться на ініціативі командирів низового рівня та на здатності підрозділів самостійно ухвалювати рішення в умовах швидко змінюваної ситуації. Водночас автоматизовані системи бойового управління поступово виходять на провідні позиції в організації командування, оскільки вони дозволяють формувати єдиний інформаційний простір, забезпечувати постійний обмін даними, здійснювати цифрове ведення бойових журналів, координувати дії підрозділів і контролювати логістичні процеси. Управління матеріально-технічним забезпеченням також зазнає інновацій: сучасні облікові системи, цифрові карти ресурсів, автоматизоване прогнозування потреб і контроль переміщення вантажів сприяють підвищенню стійкості бойових порядків, а також значному скороченню часу доставки необхідних засобів на передову. Зростає роль підготовки командирів, які мають володіти не лише класичними навичками тактики, а й компетентністю у сфері цифрового управління, аналітики, кризового менеджменту та прийняття рішень в умовах невизначеності [3, с. 91].

Міжвідомча взаємодія у секторі оборони набула особливого значення в умовах масштабних бойових дій. Сучасні операції майже завжди реалізуються за участю кількох силових структур, що вимагає інтеграції інформаційних систем, спільного планування та стандартизації процедур. Інновації у взаємодії передбачають створення єдиних координаційних платформ, які поєднують Збройні Сили України, Національну гвардію, Державну прикордонну службу, Службу безпеки України та інші структури. Це сприяє швидкому реагуванню на загрози, ефективному розподілу сил і засобів, узгодженості тактики та уникненню дублювання функцій. Значно активізувалася і практика спільних навчань, які проводяться на основі реальних бойових кейсів, моделювання кризових ситуацій і використання симуляційних систем. Інтеграція міжнародного досвіду — ще один важливий чинник розвитку взаємодії. Партнерство з країнами НАТО, навчальні місії іноземних інструкторів і участь у програмах обміну сприяють адаптації українських підрозділів до сучасних підходів ведення бойових дій та підвищують рівень оперативної сумісності [4, с. 165].

Отже, інновації у службово-бойовій діяльності військових формувань є ключовим чинником підвищення ефективності сектору безпеки й оборони, оскільки вони забезпечують не лише технологічну перевагу, а й можливість швидкого адаптування до змін характеру сучасних конфліктів. Упровадження

нових технічних рішень, цифрових платформ, автоматизованих систем управління та засобів розвідки суттєво підсилює спроможність військових підрозділів діяти точніше, швидше та з мінімальними ризиками для особового складу. Разом із тим інноваційність передбачає і трансформацію підходів до підготовки військовослужбовців: розвиток компетентностей роботи з високотехнологічним обладнанням, оволодіння сучасними методами планування операцій та навичками взаємодії у багатовідомчих структурах. Важливо, що інновації в оборонній сфері не можуть існувати ізольовано — їх ефективність залежить від здатності інтегрувати нові рішення у загальнодержавну систему безпеки, забезпечити узгодженість між відомствами, стандартизувати процеси та налаштувати єдині механізми реагування. У результаті системний розвиток інновацій формує більш стійку, адаптивну та здатну до швидкого відновлення оборонну інфраструктуру, що дозволяє Україні ефективніше протидіяти сучасним загрозам і зміцнювати власні оборонні спроможності у довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел:

1. Горбулін В. П. Стратегічне планування: вирішення проблем національної безпеки : монографія. Київ : НІСД, 2017. 576 с.
2. Пиріг О. М. Інноваційні технології у військовій справі : навчальний посібник. Київ : Оборонпром, 2022. 296 с.
3. Романченко І. С., Шамко Є. В. Теорія і практика управління військами (силами) : підручник. Київ : НУОУ ім. І. Черняхівського, 2021. 448 с.
4. Косевцов В. О., Шевцов А. І. Сектор безпеки і оборони України: стратегія, політика, управління : монографія. Київ : Центр оборонних стратегій, 2020. 412 с.